

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
dvorišču, I. nadstropje.

Rekopisi se ne vračajo.

list izhaja vsak dan razen ne-
delj in praznikov ob 4. uri
popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri
dopoldne.

Nežankirani dopisi se ne
sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uva-
žejo.

NARODNI

DNEVNIK

Upravništvo:
Schillerjeva cesta št. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogorske dežele:
celoletno . . . K 25.—
polletno . . . K 12.50
četrtletno . . . K 6.50
mesečno . . . K 2.10
Za Nemčijo:
celoletno . . . K 28.—
za vse druge de-
žele i. Ameriko K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za oglase (inzerate) se
plačuje od četverostopne
petit vrste po 12 h, za
večkratne natis primeren
popust.
Posamezna štev. stane 10 h.

Štev. 48.

Telefonska številka 65.

Celje, v torek, 1. marca 1910.

Čekovni račun 48.517.

Leto II.

Kdo bo Luegerjev naslednik?

Dr. Lueger še ni umrl — a dunajsko časopisje razpravlja s prav malo mero občutljivosti vprašanje, kdo bo njegov naslednik na dunajskem rotovžu, osobito pa, kdo bode njegov naslednik v krščansko-socijalni zvezi? Nekaterniki trde, da je to vprašanje že zdavnaj rešeno. Pravijo, da je bil umirajoči župan zadnja leta itak samo še po imenu načelnik svoje stranke. Dr. Lueger je imel še velik upliv v dunajskem občinskem odboru, parlamentarno vodstvo pa je imel v rokah že več let sem dr. Gessman.

Dr. Gessmann, čegar ime je pri nas na slabem glasu od onih časov sem, kar je v zvezi s kranjskimi klerikalci odjedel koroškim in primorskim Slovincem boljše zastopstvo v državnem zboru, je danes faktično politični dirigent krščanskih socialcev. Najprej je zvil Luegerju iz rok tehnično upravo stranke in njeno organizacijo; Lueger je bil sicer briljanten govornik, a v tem oziru ga nadkriljuje Gessmann. Uredil si je ta stranko tajništvo popolnoma po svojem okusu in za večje osiguranje svoje- ga vpliva posadil v tajništvo lastnega sina.

Po osnovanju tajništva je kupil dr. Gessmann korespondenco »Austria«. Prejšnjemu lastniku je poveril uredništvo, svojemu sinu pa nadzorstvo nad pisavo korespondence. Vse to smo omenili, da se vidi, kako sistematično je delal Gessmann na utrjevanju svojega stališča. Zlobni jeziki govore, da ga dr. Lueger ni posebno maral že iz 80. let sem in da mu je to svojo ljubezen tudi večkrat temeljito razkril. Ali otresti se ga ni mogel, dr. Gessmann je bil z ozirom na svoj organizatorični talent v stranki potreben zlo.

Tako je došlo, da ima danes dr. Gessmann vso strankino moč v roki. Umel si je napraviti znanega neznanega princa Liechtensteina za svojega prijatelja. Ta princ sam na sebi ni ravno bistra glava prve vrste, ali rad igra ulogo velikega politika in Gessmann rabi za suflerja. Liechtenstein je danes deželni glavar nižjeavstrijski, prepustil bi pa rad to mesto komu drugemu, ako bi se mu pri preosnovi ministerstva dala prilika posvetiti svoje odlične talente v prid avstrijskim državljanom.

Največ upanja ima torej na nasledstvo po Luegerju dr. Gessmann. On bode najbrž vbodoče reprezentiral pred svetom našo cesarsko prestolnico. — Kandidatura dr. Weisskirchnerja odpade, ker se ji je ta po časniških vesteh sam odpovedal. Nevaren tekmeč utegne postati Gessmannu sedanjí prvi podžupan Hierhammer, ker je mnogo ljudi v dunajski mestni zbornici, ki si žele za župana obrtnika. Poleg njega ima precej privrženecv dr. posl. Leopold Steiner, za katerega bi baje tudi glasovalo 7 socialstov in 16 liberalcev v dunajskem občinskem odboru. Teh 23 mož opozicije kani namreč zahtevati eno podžupansko mesto in Steiner hoče baje upoštevati to njihovo željo. Vseh dunajskih občinskih svetovalcev je 127.

Dunajsko liberalno časopisje prerokuje krščansko-socijalni stranki razpad, kakor hitro jo bode vodil dr. Gessmann. Razpad bi se tako izvršil, da bi postalo eno krilo ekstremno klerikalno, drugo bi pa krenilo v nemško-nacionalni tabor. Na te vesti za sedaj ni mnogo dati: hruška se počasi dozoreva. V krščansko-socijalni stranki danes ni nobenih principijelnih razlik, nasprotstva obstoje samo vsled osebnih ambicij in vsled osebne požrešnosti posameznikov. Drže jih pa vendar skupaj enotni interesi. Treba je počakati, da se bode njihova demagogija med ljudstvom sama ubila. Ne odločujejo osebe usode strank, temveč vzrast ali propad gotovih idej. Ako te ideje niso zdrave in poštene, morajo sčasoma propasti. To velja za nemško krščansko-socijalno kakor za našo klerikalno stranko.

Združeni nemški naprednjaki.

Iz Ljubljane, 28. febr.

Drž. posl. dr. Lecher, ki je prvi sprožil idejo za združitev nemških naprednjakov vseh barv in programov, se ne strinja z navdušenimi slava-klici nemškonacionalnih listov, da je dosežen sedaj ideal nemških naprednjakov, namreč popolna enotnost in združitev v enobojno falango. To se more po njegovem mnenju zgoditi le z ustanovitvijo enotne stranke, ki bo na zunaj in znotraj, v dunajskem parlamentu in v različnih deželnih zbiorih ter občinskih odborih na temelju enotne organizacije in enotnega programa politično delovala. Samo taka stranka bo mogla uspešno braniti politične ideale in cilje nemških naprednjakov napram klerikalcem in socialistom.

Čital sem v nekem nemškem listu to mnenje dr. Lecherja — in, kdo bi mi zameril, spomnil sem se naših domačih razmer. Slovenski naprednjaki še vedno odlašamo z ustanovitvijo enotne in združene slovensko-napredne stranke. — Široko zamišljena ideja združitve vseh slovenskih naprednjakov v eno bojno falango, si pri nas, zdi se mi, le počasi pridobiva tal in somišljenikov. Stara dedščina separatizma in individualizma še vedno straši po naših deželah, bojimo se jo odpraviti kot častitljivo in spoštovanja vredno starino. Gre li tu za posamezne osebe ali gre li tu za široke vrste somišljenikov in pristašev? Ako bi namreč hoteli iskati pravih vzrokov za strah in odpor pred enotno stranko, pred najtesnejšo združitvijo vseh slovenskih naprednjakov, bi jih sila težko našli, naj si bi jih že navajali vodje ali pa somišljeniki sami, opravičene seveda in pa politično ter taktično pametne. Čemu torej ne gre stvar naprej?

Z našim cincanjem in odlašanjem si delamo sami škodo. Čas je, da se stopi na dan, da padejo neupravičeni in zastareli strahovi ter se začne doba krepkega, čvrstega skupnega dela. Razmere nas silijo in opominjajo k temu kar same. Vsi čujemo za-

htevo in klic našega časa, čemu se obotavljamo? Slišimo, da se pripravlja ustanovitev vseslov. napredne stranke ali vsaj koalicije že v prihodnjih tednih. Ako se ne more zgoditi prvo, se naj doseže drugo: bodemo vsaj dosegli eno etapo na potu do prvega. Naprej! »Kdor ne vaga, ta ne zmagaja« je stari pregovor, katerega slobodno upoštevamo tudi mi...

Dnevna kronika.

Na domačih tleh zaslužek slovenskim železničarjem! Organizacija jugoslovanskih železničarjev nam je poslala sledeči oklic: Proga južne železnice teče od Trsta do Maribora skozinsko po slovenskih tleh. Raditega bi človek mislil po svoji zdravi pameti, da ima podjetje, kakor je južna železnica, do prebivalstva, ki prebiva ob progi, toliko ozira, da uravna svoje naprave tako, da bi se zadovoljilo tudi ob progi bivajoče in po južni železnici potujoče slovensko prebivalstvo. A temu ni tako. Ne samo, da na marsikateri postaji izzivajo slovensko prebivalstvo samonemški napisi, izziva se celo prebivalstvo oziroma slovenski potniki še ob priliki vožnje po južni železnici. Južna železnica ravna s slovenskimi potniki, kakor bi uživali od južne železnice posebno milost, da se smejo voziti po njeni progi po domačih tleh. Ker mora vsak slovenski potnik plačati pošteno svoj vozni listek, ni samo naša pravica, ampak naravnost naša dolžnost, da zahtevamo od uprave južne železnice, da preskrbi vlake z osebjem, ki je domače, ki razume jezik potnikov in ki slovenskim potnikom ni sovražno. Povdarjamo to danes posebej s stališča uslužbencev.

Naši slovenski domači sprevodniki se uporabljajo, ker so zmožni treh jezikov, za najslabše proge in službe, med tem ko se daje tujcem Nemcem najprijetnejša služba. Tako vozijo pri brzovlakih iz Dunaja do Trsta samo nemški sprevodniki, imajo počitka v Trstu 12 ali 24 ur in se vrnejo zopet nazaj. Torej za te brzovlake izključno le Nemci. Naši domačini se rabijo samo za lokalne proge do Kormina ali Gorice. Ne oziraje se na potnike, moramo tukaj povdariti, da imajo tudi tu boljši zaslužek samo Nemci, domačini Slovenci se pa uporabljajo na slabih prostorih ob slabšem zaslužku. Celo pri osebnih vlakih se ne pripuste kondukterji iz Trsta ampak samo iz Maribora. Tudi pri osebnih vlakih je mnogo Nemcev in le malo Slovencev, ki bi tudi res spoštovali slovenski jezik potnikov, ampak so po večini nemčurji, ki sovražijo slovenski jezik še bolj kot nemški kondukterji. Ta uravnava je res čudna in se nam ni čuditi, ako prihajajo iz ljudstva vedno pritožbe o surovem ravnanju s slovenskimi potniki. Rečemo pa tudi lahko, da je oškodovana pri tem južna železnica sama, kar nam kaže slučaj, ko slovenski potnik ni razumel nemškega kondukterja in mu ta ni mogel napraviti doplačilnega voznega listka, ker se nista razumela, ter ga je rajše pustil v miru. Gotovo smo Slovenci tudi sami precej

LISTEK.

„Hic niger est!“

Vi gori nad črto, politiki in gospodarji, novičarji in glasniki javnega mnenja! Kdo bi se prekal z vami, kdo bi vam mogel do živga? Borite se za principe v črti krivulji in pravite, da med načeli ne sme biti kompromisa, ker bi kompromitirali načela sama! Mogotci v papirnatih plaščih, vaše legije so lite črke, vaše orožje dolgovezni stavki, podkrepjeni s klicaji, — ne, z vami se ne more meriti nihče! Skromen feuilletonist najmanj in zato mu je usoda določila ozek prostorček tukaj pod črto, da toži o svojih križih in težavah. Navadno prezrt in omalovaževan se veseli, ako ujame hitečega čitatelja, ki je po naključju zablodil v te »temne in zapuščene kraje.«

In zategadelj lahko govorimo neženirano in čisto po domače. Kakor po obedu kramljata zakonska o raztrganih hlačah živega paglavca ali pa o vlagi v kletih, kjer ni več varna velikonočna klobasa, o grdem vremenu in o razbiti skledi, — tako kramljata in mine ura sladkega popoldanskega počitka. Ali pa kakor kak dober očanec, ki oblega z otroci gorko peč, kadar pogledajo prvi mrakovi zimskega večera skozi zamrzla stekla, pripoveduje o vojskah in drugih nadlogah, ki so obiskale našo deželo predavnimi časi, o Nemcih in o neznanoski veliki žabi, ki se je pred hišnim pragom postavila

na zadnji nogi in voščila gospodu fajmostru prijazno dobro jutro, ko se je vračal zgodaj zjutraj domov. Tudi zablodi dober očanec med strahove in pokaže na izdanega lovca, ki se je prevzel in je ustrelil v nebo, da bi zadel vsegamogočnega Boga. Ali Bog se je nasmejaval v svojih višavah in je rekel: »Ne boš!« Pa ga je udaril s hudo kaznijo in do sodnjega dne se bo potepal prevzetni lovec po goščavah, brez miru in brez pokoja. Časih se pokaže tudi ljudem, toda le tedaj, ko razgraja po dolini hud vihar in režejo črne oblake ognjeni bliski. Še lanske jeseni ga je videla Mica Blisk, ko se je zatekla pred hudo uro pod srenjski hrast. Oči se mu baje svetijo kot hudiču in v obrazu je zelen in pisan kot kuščar. Zanjim se drvi krdelo kosmatih psov, ki na njegovo po velje »Hujs tata« odpirajo slinaste gobce in tulijo, da pretulijo besnega viharja vršenje in lomast ter izginejo z njim v goščavi....

Tako pripovedujejo zapečni dedci, čuli ste jih neštetokrat. In ne sluti to na dobro, ako se komu vsiljuje primera, da nehote upre kazalec v čelo in se nemiren vpraša: »Kje sem že videl ali slišal nekaj enakega, izdanemu »jagru« podobnega?« In ne more se zoperstavljati skušnjavi, ki mu v zrcalo kaže najnovejšo in najpristnejšo slovensko senzacijo. Nekje na Kranjskem so skovali novo besedo in jo poslali med svet, da poskusijo ž njo svojo srečo, zakaj pri naš se besede še zmirom v veliki veljavi. Cirilmetodarija ali po latinsko hic niger est, se izgovarja ta beseda. Hic niger est bi pomenilo slovenski pravzaprav: ta je črn, pa kakor je zna-

no, se pristna slovenska beseda v latinskem prevodu večkrat opiše. Cirilmetodarija se ne more drugače preložiti na latinščino! In zakaj ne? Zato ne, ker so se razburili možje-poštenjaki, segali v žep, preštevali denar, pritrgali si na vinu in cigarah ter skromne prihranke poslali naši Družbi! Zato ne, ker je zmajevalo z glavami celo tisto periče naših kozmopolitov, ki se imenujejo »Evropejce« in poznajo bon ton! Zato ne, ker je prišla ta beseda kakor netopir v mraku in je obletala našo Družbo! Zato ne, ker je cinična psovka na našo narodnost in ker je jasno pokazala podivjanost izdanih »jagrov«, ošabnost sitih polinteligentov, bahatost rimskih landsknehtov, nečimernost pobeljenih grobov, hinavstvo in zlobo zvutih jezuitov! Sparto in Marto so vzdignili na našo Družbo ter presenetili s svojo predrznostjo vse polovičarje, ki še v desetletjih našega ponižnega kulturnega boja niso ugledali jasnih obrisov ultramontanskih načrtov in še zmirom mislijo, da se povrnejo blagoslovljeni časi edino zveličalne sloge. Niso uvideli, da je klerikalcem nacionalna ideja le privešek, ki ga na našo srečo od dne do dne bolj potrebujejo, varstvena znamka za lažje razpečanje suženjskih vad, polirani cimer na programu velikega eS-eL-eSa. In zato pomeni cirilmetodarija latinski hic niger est, ta je črn; izognite se ga, kjerkoli ga srečate!

Skovali so novo besedo in so se sklicali na ljudstvo. Ta grda barantija z »ljudstvom«! Jaz sem ljudstvo, si trka dr. Šušteršič na Dunaju na prsi, ti si ljudstvo, mu laska Gostinčar (in dobi mandat);

krivi na tem, da vozijo po naših krajih le nemški konduktarji, ker smo preveč popustljivi.

Zdaj pa uvažujmo stališče naših slov. sprevednikov. Zmožni ne samo uradnega nemškega, ampak tudi slovenskega in italijanskega jezika, so primorani zadovoljiti se z manjšimi zasluzki in slabšimi progami, z neprijetno službo. Tu je treba se zastaviti za to, da dobe naši slovenski sprevedniki na naših slovenskih tleh pravico do zaslužka, tako pri brzovlakih, kakor pri osebnih vlakih.

Delati se mora na to, doseči se mora in se tudi lahko doseže, ker so dani zato vsi pogoji, da bodo vozili dunajski nemški konduktarji le do Maribora in nazaj, od Maribora do Trsta, oziroma iz Trsta do Maribora pa naši domači sprevedniki, kateri poznajo naš jezik in ga ne sovražijo. Nemški konduktarji naj vozijo med svojim ljudstvom. Tako se bode ugodilo prebivalstvu in uslužbencem. Uslužbenci imajo pravico to zahtevati, kajti slovenski železničar ne sme postati suženj železniške uprave, ampak zaslužek na naši slovenski zemlji mora biti njegov.

V tem slučaju bo treba, da stopijo merodajni faktorji do uprave južne železnice in te stvari ne izpuste iz rok, dokler se ne uravna. Inšpektorat v Trstu temu gotovo ne bo nasproten, ravnateljstvo na Dunaju pa se mora spametovati in ne iskati na slovenski zemlji samo zaslužka, ampak tudi upoštevati želje ljudstva in dati na domačih tleh zaslužka slovenskemu železničarju! Storimo vse, da se to zgodi!

Vrazovo Akademijo priredi tudi »Klub hrvatskih književnikov« v Oseku (v Slavoniji), in sicer meseca maja ali junija.

»Osrednja zadruga hrvatskih vinogradnikov« se osnuje koncem aprila ali začetkom maja. Termin za subskripcijo deležev se je podaljšal do konca marca.

Rezultat obč. volitev v Zagrebu je, da preide mestna uprava v roke neodvisnega meščanstva. — Izvoljenih je na novo 18 članov oporbe, od prej sede v mestnem zastopu že trije, torej skupaj 21. — Naknadne in ožje volitve prinesejo oporbi še 5 mandator. Frankovcev je v mestnem zastopu še od prej 7, madžaronov pa 17. Oporba bo torej imela s 26 člani absolutno večino in je naravno, da bode bodoči zagrebški župan član koaliciije.

Politična kronika.

Razmerje posameznih strank v državnem zboru.

Zanimivo je, kako razmerje je nastalo med velikimi klubi v državnem zboru po ustanovitvi nemške nacionalne zveze. Najmočnejša organizacija je Slovanska jednota s 125 člani, potem pride krščansko-socij. zveza s 96, socialistična z 88, nemška nacionalna s 77, Poljaki z 72 (vštevši dva ministra) člani. Pet velikih skupin šteje skupno 458 članov, od katerih je 197 Slovanov in 173 Nemcev. Med 88 socialisti je 51 Nemcev, 25 Čehov, 6 Poljakov, 4 Italjani, v Rusina in 1 Rumun. Od 58 poslancev, ki se razdele na manjše skupine, je 20 Italjanov in Rumunov, 25 Rusinov, 4 židje, 3 Schönerejanci in 6 divjakov, med katerimi je 1 poljski radikalec in 1 konzerv. Čeh — po narodnosti šteje poslanska zbornica 256 Slovanov, 231 Nemcev, 25 Romanov in 4 žide. — Od 231 Nemcev jih je 147 iz planinskih dežel, 82 iz sudetskih in 2 iz Bukovine. Od 147 Nemcev iz planinskih dežel je 95 kršč. socialcev, 29 socialistov in samo 23 nacionalnih Nemcev. Ako bi se torej šlo za število mandatov in volilcev, katere zastopajo nemški nacionalci iz planinskih dežel, bi imeli v narodnostnih zadevah celo mnogo več govoriti glede njih socialisti ko nacionalni Nemci. Človek se mora res čuditi, da Bienenrth na ljubo peščici teh ljudi, katerih ni niti več ko slo-

on je ljudstvo, si misli Bonaventura (in javno prevrača svoje masochistične kozolce); midva sva ljudstvo, si domišljujeta Krek in Lampe, vidva sta ljudstvo, jima napijajo kaplani, onadva sta ljudstvo, se učijo teologi; mi smo ljudstvo, trobijo unisono, vi ste ljudstvo, si mislijo klerikalni akademiki in se pripravljajo v posnemanje; in še-le nazadnje se pritegne volilcev črna živina, zakaj oni so ljudstvo, naj sodijo. Tako gre »ljudstvo« naprej v vseh časih in sklonih slovenske slovnice. Kakor da bi to naše ljudstvo res ne imelo širšega obzorja in bi razum vere ne poznalo nobenega drugega življenjskega instinkta. Popotanje z rožnim vencem se bo nad »ljudstvom« še hudo maščevalo, in kmalu se bo zgodilo, da ljudstvo »ljudstvu« obrne hrbet in mu poreče s hladnim prezirom: Vaš Bog ni naš Bog in vaša vera ni naša vera.

Zares žalostno je to, da se sme pri nas nezakonovano pobijati nacionalizem z vero, oziroma, da se brez vsake logične vezi pretapljajo oprečni pojmi v strankarsko parolo. In pri tem se z največjo predrznostjo računa na nerazsodnost organiziranih krščanskih socialcev, ki jim kaka cerkvena luč zbega morebitne zdrave misli. V tem slučaju je podprl »cirilmetodarijo« Asiški Frančišek. Kaj ima ta italijanski svetnik opraviti z našo Družbo in z našim obrambnim delom? Asiški Frančišek je čudeže delal in lilije sadil, po svetu hodil in s svojo zgovornostjo hotel prekositi Kristusa. In še marsikatero

venskih poslancev, tira v južnih planinskih deželah Slovanom toli sovražno politiko.

Grof Stürgkh naslednik barona Bienenrtha? Govorilo se je že večkrat, da bode Bienenrthov naslednik sedanji minister za uk in bogočastje grof Stürgkh. Dunajski pondeljski list »Der Morgen« ponavlja to vest in priobčuje zanimiv detajl, da je Stürgkh iz svoje avdijske pri cesarju prinesel Bienenrthu vest, da mora Schreinerja takoj spoditi iz ministerstva. Gosp. grofa Stürgkha poznamo spodnještaj. Slovenci dobro še iz časov, ko se je šlo za biti ali ne biti ubogih celjskih nemško-slovenskih gimnazijskih razredov. V primeri z Bienenrthom ne pridobimo in ne zgubimo ničesar, kvečjemu, da gre o g. grofu Stürgkhu sloves, da je hud reakcionarec.

Konferenca hrvatsko-srbske koaliciije. Predsednik hrv.-srb. koaliciije je povabil vse saborske člane koaliciije na konferenco dne 4. t. m. Predmet posvetovanja je: delo saborskega zasedanja.

Kompletiranje Bienenrthovega kabineta. Neka dunajska korespondenca razširja vest, da misli baron Bienenrth še pred Veliko nočjo dopolniti svoje ministerstvo s češkim in nemškim ministrom rojakom. G. Bienenrth pravi, da mu je to potrebno z ozirom na pogajanja z velikimi strankami glede delovnega programa. Čehi so baje že pri volji, Nemci se še niso odločili. Zdi se nam, da veže Čehi še vedno znani sklep Slov. jednote, po katerem bi bila Bienenrthova namera nemogoča. Ali pa bi se dala Slovanska jednota zopet za prazne obljube ujeti?

Skupni ministerski svet se je ukvarjal z balkanskimi trgovskimi pogodbami. Ogrski ministri nočejo za sedaj dati svojega dovoljenja za trgovsko pogodbo z Rumunijo, ker se Khuen boji, da bi mu to pri volitvah škodovalo. Glede ostalih pogodb se tudi ni sklenilo ničesar definitivnega.

Grški kralj misli baje že v najkrajšem času odstopiti v prid sinu prestolonaslednikovemu, ki je sedaj star 20 let.

Turško-bulgarski konflikt se poostruje. Iz Dunaja se nam poroča pod včerajšnjim: Po mestu krožijo novice, da je došlo do novega, ostrega spopada med turškimi vojaki in bulgarskimi obmejnimi prebivalci. Zgube znašajo baje nad 30 mrtvih in 50 ranjenih. Na Bulgarskem vlada ogromno razburjenje. Včeraj se je zahtevalo na neštevilnih shodih taborih borba za osvobojenje macedonskih Bulgarov. Bulgari in Turki kupičijo svoje vojne sile ob meji. Govori se o tem, da hoče Turčija podati vladi ultimatum, ako bi Bulgarija nadaljevala s koncentracijo svojih vojsk v bližini meje. — Glasom teh poročil je prešel turško-bulgarski mejni konflikt v jako nevaren stadij.

d Tomašičevo madžarofilstvo. Srbohrvaška koaliciija se je dogovorila z g. banom dr. Tomašičem, da se bode z njim vred trudila ustavnim in postavnim potem doseči izboljšanje gospodarskih in kulturnih razmer v banovini. Je bil to pakt, ki bi ga lahko imenovali pameten zakon. Ogrska vlada je uvidela, da ne more brez koaliciije na Hrvaškem ničesar doseči, koaliciija je pa uvidela, da se s praznim radikalizmom proti močnejšemu ničesar ne opravi; in tako je zasedel dr. Tomašič bansko stolico. Mož pa je prehitro pozabil, zakaj in kako je došel do svoje časti: pri zadnjih obč. volitvah v Zagrebu je delal potom uradnega časo-

novost je vpeljal, kar se je nam na škodo ohranilo do dandanes.

Toda pustimo Frančiška in poiščimo protiutež, ki so jo postavili proti naši Družbi! Odpira se nam prekrasna perspektiva! Srce nam bo veselja utripalo, ko bomo čitali v klerikalnih listih, da je ta ali oni kaplan tega in tega dne daroval eno sveto mašo za »Obrambo« in da je pri sveti maši molil za obmejne Slovence. In še bolj nam bo srce utripalo veselja, ko bomo čitali, da so se duhovniki te ali one slovenske škofije zarekli in slovesno zakleli, da bodo odslej skupiček najmanj od pet svetih maš darovali za »Obrambo«. In do tega pride, mora priti, če hočejo biti klerikalci dosledni. Slovenske šole, magari krščansko-klerikalne, bodo rasle ob naših mejah na jugu in severu kakor gobe po dežju. Dokler pa pošiljajo razne rdeče ekscelence tisočake v tujino, doma pa podajajo »ljudstvu« svoje žegne, dokler naša častita duhovščina samo konzumira, a ničesar ne producira, jim ne verjamemo. In naj se ne čudijo, ako se nam bo tudi v prihodnje vsiljevala primera z »jagrom« in ako bomo kazali s prstom na njih: Hic niger est, črn je, kdor nam blati Družbo iz prevzetnosti in zavisti.

»Cirilmetodarija« ima petnajst črk. — Kdor bo tako dober in pokrije vsako črko s svetlo kronico in tako izbriše to grdo besedo, tega pozdravlja Zvonko.

pisja in potom znanih prijaznih nasvetov uradništvu na tak način za madžaronske obč. kandidate, da je vzbudil splošno ogorčenje zagrebških narodnih krogov. Žalosten poraz madžaronov in z njimi združenih frankovcev pa je g. banu glasen memento: varuj se ognja!

Dopisi.

a Iz kozjanskega okraja. Meseca septembra lanskega leta je »N. D.« v nekem dopisu z zgornjim naslovom prav živo in resnično naslikal šolske šolske razmere v Pečicah nad Podsredo. Tam namreč nosi ime »šola« neka s slamo krita baraka, vsemu bolj podobna nego izobraževališču dece, ki je tako praktično stavljena, da morajo otroci skozi kuhinjo šol. voditelja na stranišče. Dež. šol. svet štajerski, katerega je imenovani dopis v živo zadel, je energično zaukazal stavbo nove šole v Pečicah. — Dobro! S tem pa ne bode odpravljen zadnji škandal šolskih razmer v kozjanskem okraju, ampak šele prvi. — Izmed 15 šol tega okraja je na 5 šolah zaradi prevelikega števila otrok vpeljan razdeljen poldnevni pouk. Na višku je dvorazredna šola v Koprivnici, v katero pohaja okoli 350 otrok. Dvorazrednica s tem številom otrok v 20. stoletju je gotovo čast in ponos klerikalizma. In to čast ohraniti si najbolj prizadeva tamošnji g. župnik, neki Janez Prešeren. Temu gospodu hočemo danes povedati nekaj resničnih naravnost v lice, zato je naj teh besed ne smatra kot napad na osebo. — G. Franc Prešeren, župnik v Koprivnici je znan kot inteligenčen, pameten in dober mož, a žalibog, on svoje duševne zmožnosti žrtvuje v to, da kakor nekdanji ruski carji — vlada neomejeno nad svojimi farani. V političnih kakor gospodarskih zadevah mu mora biti ljudstvo do zadnjega pokorno, sicer siromak zbolji. Brezpogojna pokorščina njemu podrejenih je njegov življenjski smoter, katerega je dosihmal še v vsaki zadevi dosegel. G. Prešeren pač lahko s francoskim kraljem Ludovikom XIV. vzkligne: »L' état c' est moi!« (Država (fara) sem jaz!) — Bog ne daj, da bi se okrajni ali deželni šol. svet drznil kedaj zahtevati razširjenje šole v Koprivnici. G. Prešeren vidi v tej zahtevi peklensko pošast; kajti z razširjenjem šole bi lahko prišel v njegovo domeno učitelj, ki zna nekoliko sam misliti, in Prešerenov absolutizem bi jel pokati, župniku možu samemu pa bi »počlo srce«. — Okrajni in deželni šolski svet sta se sicer že parkrat zganila zaradi nove šole v Koprivnici, a sta se takoj zopet zbala, ko sta zagledala po 10—15 pol dolge župnikove rekurze na svojih mizah. G. Prešern pač zna! On sedaj pobira denar za nove zvonove, in ne motimo se, če trdimo: prej ko bode pol leta, bomo slišali glas novih zvonov, — za stavbo nove šole pa ne bo denarja, če tudi vsi Koprivničani zadenejo terno. Radovedni smo, kedaj se bo začelo v tem kraju svitati?

v Iz marnberškega okraja. »N. Dn.« je priobčil pred kratkim poročilo, da se je dne 20. febr. t. l. v Marnbergu osnovalo »Nemško politično društvo za Marnberg in okolico« in so bili v odbor zvoljeni sledeči gospodje: V. Dobnig, O. Erber, A. Kafel, F. Lukas, I. Lukas, I. Roth in R. Sonns.

Marsikdo izmed onih, komur so znane razmere v našem okraju, se je gotovo začudil, ko je našel v tem imeniku tudi gospoda Rotha, sodnika v Marnbergu. More li človek pričakovati, da bode tak sodnik kot član nemško-političnega društva pravično postopal tudi napram Slovincem? Skušnje navadno drugače učijo pod zaščito naše vsenemške vlade je res vse mogoče. Tudi — gospod Kafel iz Vuzenice je zabredel med odbornike. — Dvomimo pa, če si je s tem korakom kaj koristil na ugledu; kajti kot pošten, čeravno ne odkritosrčen Nemec je bil že prej znan. Mari si je že dovolj nakopičil denarja, katerega so mu skoro izključno prislužili slovenski delavci? Radovedni smo nadalje, če misli on kot načelnik vuzeniške požarne brambe kaj ukreniti zaradi tega, ker se mu je na ustanovnem občnem zboru »Nemškega političnega društva« očitalo, da je v vuzeniški požarni brambi že preveč slovenskega življa; moral ga bo torej zrediti. Ako je g. Kafel istega prepričanja kot nemške prismođe v Marnbergu, da namreč more vuzeniška požarna bramba živeti brez slovenskih ognjegascov, mu svetujemo, da naj poskusi z elitno gardo; saj mu še vedno ostane »cvet« vseh purgarjev, n. pr. Pušnik, ki je s svojim mogočnim jezikom kakor vstvarjen za podnačelnika; g. Mettinger zopet lahko postane »Steigerlajtnant«. Odstavljen je namreč bil pred kratkim od tega mesta, ker so se različni člani društva bali zanj, da ne bi o priliki pri izvrševanju svoje dolžnosti zgubil svojih dragocenih — zobov. Korpov Vilko pa naj prevzame dostojanstvo »bližgalničarja« ali »Spritzenführer-ja«; naučil bo svoje tovariše, če drugega nič, saj dve vrsti »taperja« in »spricerja«. Tako bi še lahko druge gospode priporočal za gotova častna mesta, žalibog danes nimam več časa zato. Omenil bi konečno le še dejstvo, da je zagriženi Vsenemec Lukas iz Marnberga na društvenem shodu dne 20. febr. javno pohvalil nekega slovenskega nadučitelja iz marnberškega okraja zavoljo njegovega lojalnega postopanja v narodnem oziru!

Štajerske novice.

Poštenost in klerikalci. Da bi duhovniška stran-ka popravila kako krivico, katero store njeni časniki poročevalci, ni navada. Nadučitelj Knaflič je bil, ko je moral tožiti urednika »Straže« Cenciča in patra Anzelma Murna, do konca razprave pripravljen poravnati se in odpustiti, če bi dobil le zadoščenje za žalitve. Pater Anzelm Murn se je dal ob-soditi na 6 tednov zapora in tudi Cencič v globo rajši nego da bi bil dal lojalno zadoščenje, ki bi ga ne stalo nič. Tudi urednik »Slov. Gospodarja« Rakovič je bil zapleten še letos v štiri porotne pravde. Tožniki so mu odpustili in niso družega zahtevali, nego da je pismeno izjavil, da obžaluje žalitve. Mi tega nismo izkoriščali, ampak pošteno le objavili, da se je sklenila poravnava. Tudi urednik naših li-stov je imel izza volilne dobe opraviti z nekimi sod-nimi predlogi zaradi razžaljenja časti. Ker še čez tri četrt leta ni bila nobena obtožnica vložena, se je naš urednik informiral na sodnji in je preiskovalni sod-nik omenil, da se mu zdi, da bi dr. Benkovič želel skleniti poravnave. Ker je bila naša navada zmiraj neresnico, ki se lahko vrine pri časniških poročilih, pojasniti, smo dali dr. Benkoviču, Roškarju in Skam-lecu izjave, ki so bile lojalne. Včerajšnja »Straža« pa uporabi to priliko, da lojalne izjave v uvodnem član-ku nesramno izrablja ter nas zaradi istih zmerja. — Ne rečemo nič drugega, nego, da je sramota v čast-nih zadevah tako postopati.

v Zveza južnih Slovanov proti vinskemu davku. Z. j. Sl. je zavzela v svoji včerajšnji klu-bovi seji ostro odklonjevalno stališče proti name-ravanemu zvišanju davka na pivo. Tega stališča se bo Zveza držala tudi pri razpravi in glaso-vanju in bode storila tudi potom pogajanj z dru-gimi strankami vse, kar je le mogoče, da odvrne od našega vinarstva veliko pretečo nevarnost.

a Pravda proti ministru dr. Hohenbur-gerju. Včeraj se je vršila na Dunaju pri dež. sodnji glavna obravnava o tožbi graške Nemke Marije Kaliwoda zoper bivšega odvetnika ministra dr. Hohenburgerja zaradi povrnitve škode 1769 K. Ministra Nemca je zastopal odvetnik dr. Holu-bovski, ki še menda ni dolgo časa Nemec, če se po imenu sodi, tožnico Nemko pa Slovenec dr. V. Kukovec. Minister je podal sam odgovor na tožbo s prilogami okoli 200 strani obsežen in plačal za kolke okoli 200 K. Včeraj se pa stvar ni rešila končno, ampak se je izrekla le vmesna sodba, s katero se je izreklo, da je poravnava, katero je mi-nister sklenil s tožnico, veljavna. O krivdi mini-stra se torej še ni razpravljalo. Prej se bode z včerajšnjo vmesno razsodbo bavilo nadsodišče in najvišje sodišče. Potem se v ugodnem slučaju vrši pravda iznova, ali se pa začne znova proti pu-pilarnemu sodniku ali erarju. Če bi minister ma-lenkostno škodo poravnal, bi ga manj stalo, kakor če tudi zmaga. Stroškov mu ubožna tožnica ne bo mogla plačati, če tudi rubi.

Ornigove bolezni. »Štajerc«, graški Tagbl. in še drugi listi so priobčili predzadnji teden cele historije o Ornigovih ušesnih boleznih, da je šel na jug si zdravja iskat itd. in da zagadatelj ni mogel na štajercijanske shode. Včeraj pa je gosp. Ornig »pumperlgund« hodil po Celju, si ogledoval Studentenheim in okolico in šel tudi v Gaberje. Zanimal ga je naš Sokolski dom. Spremljal ga je na tem potovanju njegov zet Watzulik. To je čudno, da je g. Ornig po štajercijanskih shodih zopet tako hitro zdrav!

v Iz Brežic. Pretečeni petek se je vršila pri tukajšnjem okrajnem sodišču obravnava proti bre-žiškemu turnerjem zaradi izredov in napadov na sokole v Zidanemmostu mesca septembra lanskega leta, ko so se vračali iz Hrastnika domov. Znano nam je še, kako so takrat pisali spodnještajerski nemškutarski listi o napadih Slovencev na nemške turnerje, celo da so streljali sokoli v vlak, a iz-kazalo se je pred sodnijo nasprotno. Obsojeni so bili radi prestopka proti telesni varnosti brivec Paidasch (Pajdaš) na 14 dni zapora, trgovska po-močnika Mattheisova eden na 24 ur zapora, eden pa v denarno globo 20 kron in vsi v plačilo za-sebne odškodnine s stroški vred. Mesca prosinca tega leta je bil obsojen isto tako pred sodnijo (razsodba je že tudi od okr. okrožne sodnije po-trjena) zalagatelj Götzovega piva Bieber v de-narno globo 70 kron, ker je streljal pri isti pri-liki na postaji Videm iz vlaka in zadel pri tem deklico železniškega čuvaja, katere še sedaj ni ozdravela. Dokazalo se je torej pred sodnijo, da so bili napadalci le brežiški turnerji, da je stre-ljal na otroka tudi brežiški turner ter da niso dali tem izgredom in napadom povoda sokoli ali sploh Slovenci. To naj vzameta posebno na znanje komisarja Schaffenrath in baron Steeb, ki sta lan-sko leto proti nam brežiškimi Slovencem posebno o priliki sokolske prireditve tako sovražno nasto-

pala, nam prepovedala vse, nasprotno pa dovolila turnerjem, ki so dovolj dokazali, da so zmogni vsakega silovitega dejanja, vse, kar so hoteli. — Slovenci v brežiškem okraju, zapomnite si torej, kedo je napadal Vaše rodne brate in streljal celo na nedolžnega otroka. Ti so brivec Paidasch za-lagatelj Götzovega piva Bieber ter uslužbenci tr-govine Mattheis.

d Šentjurski odsek „Celjskega Sokola“ ima v nedeljo 6. t. m. ob 3. uri popoldne pri Adamu Kinclu svoj občni zbor z običajnim sporedom. Pri tej priliki priredi „Celjski Sokol“ k nam svoj prvi pešzlet. Pri zborovanju podava starosta br. Smrtnik o „sokolstvu“, — domači pevski zbor pa priredi svojim gostom v čast in zabavo majhen koncert. Rojaki! Ta zbor bo prvi izza sokolskega delovanja v Št. Juriju in okolici. Poročilo bode vam podalo težek začetek in hudi boj odseka, ki pa s svojim smotrenim delovanjem počasi premaguje vse ovire. Da pa se o vsem tudi dobro prepričate, ska-žite mu svoje zaupanje s tem, da ga 6. marca tudi vi mnogoštevilno počastite s svojim obiskom, ter ga tako podprete in navdušite za uspešno na-daljno narodno delovanje. „Na zdari!“

v Kmetijski knjigovodski tečaj se vrši od 21. do 24. marca v Grottenhofu pri Gradcu. Ude-ležniki dobe v zavodu stanovanje zastoj, ubož-nejši pa še 10 K podpore. Priglasiti se je treba do 15. marca ravnateljstvu zavoda.

v Znižani tovarni tarifi za prevožno krme, stelji in otrobov so se dovolili do 30. maja 1910.

v Iz Ljutomera poročajo, da so našli ženo posestnika Kranjca iz Babinec, kateri se je vsled žalosti nad smrtjo otroka najbliže zmešalo. v Ščav-nici pred ljutomerskim mlinom. Voda jo je vzdig-nila in prinesla na površje.

v Mnogo snega je padlo včeraj na Seme-ringu in v okolici. Tudi višje gore pri nas po-kriva sveži sneg. — Sila veliko smega je padlo na Tirolskem. V Inomostu je telefonski promet skoraj popolnoma pretrgan; motenje prometa je nastalo tudi po nekaterih železničnih progah.

v Iz Ormoža. K sejam okrajnega šolskega sveta ormoškega še vedno prihaja g. dekan Bo-hanec iz Šmarja. V okrajni šolski svet je bil od-poslan iz okrajnega zastopa ormoškega, ko je še bil župnik v tem okraju. Toda, čeravno je od njegove preselitve iz ormoškega v šmarski kraj minilo že več ko leto dni, se še mu vendar do-zdaj ni zdelo potrebno, odložiti to mesto. Razmere o šolah in med učiteljstvom se kakor povsod dru-god, naglo izpreminjajo; popolnom izključeno je torej, da bi zamogel nekdo, živeč izven okraja za-sledovati tekoče stvari na šolskem polju z dosledno pazljivostjo in — skrbjo. Najbolje torej je, da se ločimo mirno enkrat za vselej! Morda ne mislite g. dekan, da nimamo v našem okraju za ta posel še več zmognih mož? Da bi pa iz same častiželj-nosti ne odložili tega častnega mesta, pa tudi ni verjetno. Sicer bo vam pa znano, da na vsakem posestvu najboljši gospodarji — domačin.

v Točo so imeli min. soboto zvečer v Sev-nici in okolici. Bila je bolj drobna, podobna zna-nemu babjemu pšenu.

v V Gradcu stavkajo dimnikarski pomočniki. Do sporazuma še doslej ni prišlo.

v Razpisano je mesto def. učiteljice na tri-razrednici v Zg. Poljskavi. 3. plač. razred, prošnje do 31. marca.

d Zaradi roparskih napadov na učence slo-venske šole pri Sv. Lenartu v Slov. gor. je inter-peliral drž. posl. dr. Korošec v drž. zboru.

d Napade na šolsk. nadz. Schmoranzerja ponavlja za „Mbg. Ztg.“ graški „Tagbl.“ Mi smo že včeraj na nje odgovorili v dopisu iz Maribora.

d Studenice. Dne 10. sušca t. l. se vršijo pri nas občinske volitve. Občani, glejte, da ostane občinski zastop v narodnih rokah!

d Slovensko gledališče v Mariboru. 6. sušca t. l. se uprizori štiridejanska burka s petjem „Šivilja“; gostujeta člana slovenskega deželnega gledališča ljubljanskega, gđ. Thalerjeva in gosp. Povha. To je drugo gostovanje slov. umetnikov na našem odru in kakor sta pri „On in njegova sestra“ s privlačno močjo napolnila dvorano z občinstvom, katero jima je navdušeno ploskalo, tako bode tudi sedaj vse hitelo ju gledat. Posebno se opozarja na kuplete, ki so kaj šaljive vsebine. Začetek predstave je točno ob pol osmih zvečer. Pri predstavi svira „Slovanski godbeni orkester“.

d Izpred sodišča. (Zlobni jezik.) Marsikateri človek ga ima. To pa spozna še le takrat, ko mu c. kr. sodišče to v obliki sodbe in kazni raztolmači. Tako je bila pred okrajno sodnijo v Mariboru

obsojena Irma (pravilno Marija) Novak, hči Jožefa in Marije Novak iz Pobrežja štev. 269, nekdanjega krojača v Središču, organista v Apačah in seda-njega barantača s posestvi, raditega, ker je ne-kega gospoda, (I. T.), vrlega narodnjaka, obdolžila neresničnih in lažljivih stvari. Okrajno sodišče ji je zato prisodilo 20 K globe ali 48 ur zapora. Ker se je pa Irma Novak čutila menda še pre-malo kaznovano, se je prizvala na okrožno so-dišče, ki je pa dne 23. svečana 1910 prvo raz-sodbo potrdilo. Irma Novak bo morala toraj vendar poseči v mošnjiček ali pa pokusiti ričet za svoj lepi jeziček.

d Primerna zahvala. Nemško društvo drž uradnikov na Štajerskem se je odslovljenemu mi-nistru Schreinerju najtopleje zahvalilo za njegove zasluge vprid nemškemu uradništvu na Štajerskem. To se mora reči, male niso. Ako se ozremo po Sp. Štajerju, koliko je tu drž. uradnikov, ki bi zaradi svoje nezmognosti, pristranosti in naravnost divjega sovraštva proti narodu, med katerim ura-dujejo, zaslužili že zdaynej brce — a pri nas sede na toplih in ugodnih mestih! Kedaj bo bolje? Slov. klerikalni dež. poslanci imajo za svoje vo-lilce v tem oziru univerzalno tolažilno sredstvo: ko se spremeni sistem!

d Graška trgovsko-obrtna zbornica ima v petek 4. marca v graški mestni zbornici plenarno sejo.

Druge slov. dežele.

a Jadranska banka v Trstu je imela v mi-nolem letu skupnega prometa K 710.205.933'38, za blizu 109 milj. več ko prejšnje leto. Izplačala se bo šestodstotna dividenda.

a Iz vojaške službe. Vpokojen je polkovnik baron Karwinsky od 17. pešpolka. Za poveljnika tega polka je imenovan polkovnik Avg. Glančnik.

a Poletišče za aviatike (hangar) nameravajo napraviti v Celovcu. Ustanovi se tudi aero-oddelek koroškega avtomobilnega kluba.

d Deželni umetniški svet za Kranjsko se je ustanovil. Predsednik je deželni glavar, člani pa: celi dež. odbor, ordinarijat, „Slov. Matica“, „Leonova družba“, „Muzejsko društvo“, društvo za kršč. umetnost, mestna občina ljubljanska, Mantuani vitez Strahl, vitez Guttmannsthal, Zad-nikar, grof Pötenek, Stejska, baron Schwegel.

d Razpisano je mesto deželnega živinorej-skega nadzornika s plačo 6. razreda. Tudi mesto dež. sadjarskega nadzornika s plačo 7. razreda je razpisano.

d Na Grmu je imenovan provizoričnim učiteljem Ivan Rataj.

v Ljubljanski župan Ivan Hribar je kakor poroča „Slovenski Narod“, jako opasno obolél.

v Koncert „Glasbene Matice“ v Ljubljani se je preložil na 9. tm.

v Na Verdu pri Vrhniki je umrl 34 letni veleposestnik in tovarnar Karel Kotnik. Pokojnik je dovršil tehniške študije.

d Gospodinska šola na Vrhniki se otvori s 1. aprilom.

d Z umetniške razstave „Medulič“ v Ljub-ljani je kupil kranjski deželni odbor štiri slike. Tudi naučno ministerstvo je obljubilo, da jih nekaj kupi in podari kranjski deželi.

d Pred porotniki v Ljubljani je stal včeraj 22 letni Pavel Makovec iz Hrušice, ki je pred od-hodom k vojakom zabodel čevljarja Ant. Vrhovca. Obsojen je na 2 in pol leta ječe.

d Iz deželne službe je izstopil sekundarij deželne bolnice v Ljubljani dr. A. Šerko.

v Imenovanje. Za nadinženirja v drž. stavbn službi na Kranjskem je imenovan inženir Ivan Saschke.

v Jugoslovanska delegacija na Dunaju in laško vseučilišče v Trstu. Z ozirom na to, da vlada naenkrat strašno forsira ustanovitev laške pravne fakultete v Trstu in z ozirom na toza-devno glasovanje slov. dež. poslancev v goriškem deželnem zboru je imela „Zveza južnih Slovanov“ dne 24. tm. sejo; predsedništvo se je na to obrnilo na „Slovenski klub“, katerega člana sta dr. Gregorič in Fon, za pojasnila. Predsedstvo „Sl. kl.“ je takoj izjavilo, da vstraja slej koprej pri zna-nem sklepu „Narodne Zveze“, ki se izreka proti Trstu kot sedežu laške univerze in ki obenem za-hteva junktim s slovensko univerzo. To je za ta dva Pajerjeva mameluka lep nos!

v Sedem tednov poostrene ječe je dobila Ana Fischer v Trstu, lastnica onega gledališkega hotela, v katerem je razno gledališčno in cirkusno osobje slavilo svoje orgije v Adamovih kostimih

Zagrebska tovarna, tvrdke Henrik Francka sinov, v vsakem oziru novečlovekno urejena,
izdeluje svoje proizvode izključno le iz najboljših sirovin.

**V Vaš prid bode, bode te li pri nakupovanju dajali prednost temu izvrstnemu proizvodu
pravemu :Franckovem: kavnem pridatku z milnčkom,
iz zagrebske tovarne.**

1. Avgust 1937.

v V Sežani je umrl v visoki starosti 80 let bivši tamošnji odvetnik dr. Jos. Ostertaga. Bil je po širnem Krasu znan kot markantna oseba in kot izborni jurist. V njegovi pisarni sta dovršila odvetniško prakso tržaška odvetnika dr. Gregorin in dr. Rybač.

v Dr. Stepančiča, slovenskega (?) deželnega poslanca v Gorici, zaradi njegovega obiska na shodu „Lege“ zagovarja „Gorica“, pa tako neumno, da se moramo čuditi, da si dež. sodni svetnik vzame tako slabega advokata. „Gorica“ pravi, da je dr. Stepančič „med tednom čital nekje, da se bode držal (!) v mestu nek socialističen shod“ (!) Ker je videl pred zborovališčem „Lege“ gručo ljudi in „ker je bil že večkrat kot miren poslalec na sličnih shodih“ (!), je vstopil. O ti ljuba naivnost nedolžnega dr. Stepančiča.

Po svetu.

d Frank Zotti, znani „bankir“ v New Yorku, ki je zapravil krog 4 milijone denarja naših slovenskih in hrvatskih delavcev v Ameriki, kateri so denar potom njegove banke, pošiljali v domovino, bo obsojen zaradi kraje, ker je neki gospe Mar. Luzini v New Yorku, ki je skozi njegovo banko poslala krog 250.000 dolarjev, ves denar zapravil.

a Kap je zadela vsled prevelikega razburjenja zaradi odstopa Schreinerjevega župana v Tabovi na Češkem Swobodo. Mož je umrl.

a Zapuščina kralja Leopolda. Pri delitvi Leopoldove dedščine so se pokazale nove težave, ker ni samo arhiv stare Kongo-države, ampak vse knjigovodstvo in računstvo kraljev rokopis, da manjka skoro ves pregled, ali so najdene Kongo-vrednote kraljeva last ali državno imetje.

d „Chantecler“ na potovanju. V ponedeljek je zapustilo 26 članov Rostandovega „Chanteclera“ Pariz, da uprizorijo po raznih mestih Evrope kot gosti igre. Igralci so peljali s seboj v 4 vagonih 6000 kg prtljage in bodo igrali v Cannes, Nizzi, San Remo, Mentone, Genui. Livorno in Brindisi, odkoder bodo šli tudi v Atene na Grško. Od tam posetijo še Smyrno in Carigrad, a na povratku se pokažejo v Bukarestu, Dunaju, Budimpešti, Trstu, Benetkah, Napolju, Florenci, Rimu, Turinu, Zürichu in v Ženevi.

a 10.000 K uradnih denarjev je poneverila 54-letna poštarica Adelhajd Szas v Piskoltu na Ogrskem in pobegnila. A že v Budimpešti so jo prijeli.

a Kinematograf zgorel. V peruvanskem mestu Truksilo se je vnel med predstavo del kinematografskega gledališča. Nastal je silen požar, ki je gledališče upepelil, 50 oseb je zgubilo pri tem življenje.

a Novodobni Krležarji. V Monselice na Italijanskem je bila pred nekaj dnevi napovedana spominska slavnost za Giordana Bruna in neki socialdemokratski poslanec bi imel govoriti slavnostni govor. Da bi to preprečili, so šle cele trume kmetov pod vodstvom duhovnikov, oborožene s koli, v mesto. Moralo se je konsignirati 600 mož vojaštva, da se je lahko slavnost vršila.

a Francoski antimilitarist Gustav Hervé je bil obsojen na 4 leta zapora in 1000 frankov globe. Njegov somišljenik Raoul je bil oproščen.

a Pekovski trust ustanovi 9 največjih pekarij v New Yorku. S kapitalom 72 milijonov kron hočejo preskrbovanje mesta s kruhom urediti bolj ekonomično kot je doslej. Prihranilo bi se 25% dozdajnih izdatkov. Cen kruha ne namerajajo zvišati.

d Obsojeni zastrupljevalec. Vojno sodišče je obsodilo desetnika Farago v Verdunu na Francoskem, ki je — kakor smo poročali — zmešal strup v menažo svoje kompanije, na 20 let prisilnega dela in na izgubo šarže.

d Prepri med aeronauti. V zadevi prepira za patent med zrakoplovci Wright in Paulhan je zvezno sodišče v New Yorku včeraj razsodilo, da Paulhan ne sme v Ameriki delati zletnih poskusov. Paulhan se zoper razsodbo pritoži.

d Požar. V Kolomei na Gališkem je zgorela papirna tovarna Miciewiczza, štirinadstropno poslopje.

v Bataljonsko blagajno je nekdo ukradel v Kastelu pri Kodanju. V njej je bilo 12.000 K, določenih za izplačilo vojakom. — Policija zasleduje tat.

d Don Bulić, ki je bil l. 1907. izvoljen v Splitu v državni zbor proti naprednjaku dr. Smolaki in sicer s pomočjo nečutenih sleparij, a mandata ni hotel izvrševati, dokler bi verifikacijski odsek oziroma državni zbor ne odobril njegove izvolitve, je sedaj, ker odsek po preteku več ko dveh let še zadeve ni preiskal, odložil mandat. Dijete v znesku 15.000 K je podaril za štipendije za dijake splitske občine.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

VELIK LEGAT CIRIL-METODOVI DRUŽBI

Ljubljana, 1. marca. — Na Verdu pri Vrhniki je umrl 34-letni inženir Karl Kotnik, svak tovarnarja V. Majdiča in predsednika kranjske trgovsko-obrtnice zbornice Jos. Lenarčiča. V oporoki je postavil Ciril-Metodovo družbo za glavnega dediča; ker dobe 4 sestre po 100 tisoč kron, utegne ostati družbi 450—600 tisoč kron. Pogreb se vrši jutri ob 3. uri popoldne.

DRŽAVNI ZBOR.

Dunaj, 1. marca. Predsednik dr. Pattai je otvoril sejo ob 11. uri 10 min. Po čitanju dopisov so se vršile dopolnilne volitve. Predsednik naznani na to, da se bode nadaljevalo z razpravo o nujnih predlogih med sejo. Na vrsti je znani Grafenauerjev nujni predlog. Začelo se je s prvim čitanjem proračuna. Prvi govori soc. Beer, ki zahteva spremembo sedanje državne colninske in trgovske politike ter skorajšnji sklep trgovinskih pogodb z balkanskimi državami.

STANJE DR. LUEGERJA.

Dunaj, 1. marca. Dr. Lueger je prebil večji del noči v dobrem spanju. Njegovo stanje se je skokoma popboljšalo in jutraj mu je bilo zdajno bolje. Zdravniki imajo rahlo upanje, da bi se utegnili župana vendar se rešiti.

Dunaj, 1. marca. Ob 9. uri dop. je obiskal Luegerja dvorni svetnik Neuper. Izdal se je sledeči buljetin: Vročina 37,8, žila 84, redno, tlak krvi nespremenjen, delovanje srca malo boljše, pljuča normalna, senzorij prost, stanje rane normalno.

Dunaj, 1. marca. Zdravniki pravijo, da se rana dr. Luegerja ni razširila in da vnetje ne napreduje. Kolcanje je še sicer nastopilo in opaziti je malo razširjenje srca. Župan je obdržal tudi malo redilnih snovi pri sebi.

KHUENOVA AUDIJENCA.

Dunaj, 1. marca. Danes je sprejel cesar ogrskega min. predsednika Khuena v enourni audijenci. — Za naučnega ministra na Ogrskem je imenovan grof Zichy (klerikalec).

VELIKANSKI SNEŽENI PLAZ.

London, 1. marca. V severoamerikanski državi Idaho je zasul sneženi plaz kraj Mase z vsemi prebivalci. Poročajo se sledeče podrobnosti: Plaz je pridrl s hribov med takim hrumom in truščem, da ga je bilo slišati več ur daleč. Zasul je popolnoma kraj Mase s prilično 100 prebivalci in 50 delavci Northern-Pacific železnice, kateri so spali v železniških vozovih na postaji. Ko so v mestecu Wallace zvedeli za nesrečo, so začeli zvoniti z vsemi zvoni in klicati prebivalce na pomoč. Ko so ti došli v Mase, so videli, da je cela dolina 2 km na dolgo zasuta s snegom, pečinami in drevesi, katere je prinesel plaz s seboj. Plaz je uničil vse hiše, postajo in železniške vozove. Prebivalci so ravno vsi spali. Reševalno delo je bilo sila težavno, vendar pa so rešili 25 oseb iz razvalin. Koliko je mrtvecev, se trenutno ne da dognati.

Tržne cene.

28. februarja.

Dunaj: Tendencia na žitni borzi je bila navzlic višjim poročilom iz Nov. Jorka vsled mlega vremena in močnega dovoza medla. Pšenica se je pocenila za 5, rž za 10 vin. toda brez prometa.

Budimpešta. Svinjad: ogrske stare, težke 154 do 156 v. mlade težke 162 do 164 vin. mlade, srednje 164 do 167 v. mlade, lahke 168—172 vin. Zaloga 24315 komadov. Prignano 437 komadov, odgnano 519. Ostalo torej 24233 komadov. Tendencia živahnejša.

Budimpešta. Pšenica za april K 1362 pšenica za maj K 1343, pšenica za oktober K 1119, rž za april 903, rž za oktober K 824, oves za april 740, oves za oktober K —, koruza za maj K 638, koruza za julij K 638, ogrščica za avgust K —. Pšenice se zmerno

ponuja in kupuje. Tendencia medla, promet 8000, pšenica v efektivu za 5—10 vin. cenejša, rž 5 vin. cenejša, ostalo mirno, termini so kazali medlo tendenco. Vreme oblačno.

Sladkor. Trst. — Centrifugal Pilés prompt K 39¾ do K 40½ za pozneje 40½ do 41¼. Tendencia trdna.

Sladkor. Praga. Surovi sladkor prompt K 3270, nova kampanja kron 26'60. — Tendencia trdna. Vreme: jasno.

Budimpešta: mast svinjska K 184'— namizna slanina 160'—.

Dunaj. Goveji sejm. Na sejm prignano 4412 glav, med njimi 858 glav suhe živine. Za 100 kg žive teže se je plačevalo: prima ogoraženi zrejeni voli 76—82, gališki 78—84, nemški 90—99 K. Tendencia medla.

Sprejme se takoj v uk priden

dečko

iz poštene hiše, kateri ima veselje do brivske obrti. — Ponudbe na: **Ladislav Ciglenički**, brivec, Šmarje pri Jelšah. 150 3-1

Proda se

dobrodoča gostilna (blizu Celja) z vso gostilniško upravo. Hiša ima 7 sob. Zraven gostilne je lepo gospodarsko poslopje, senčnica za goste, lep vrt za zelenjavo in semljaje. Oddaljeno je 20 minut od kolodvora. Eventuelno se odda tudi v najem. — Več se izve pri upravištva tega lista. 143 3-2

Hišnika za „Narodni dom“

sprejme Posojilnica v Celju. — Prošnje sprejema do 5. marca t. l. načelstvo „Posojilnice v Celju“. 145 3-2

Proda se hiša

v **Djistrški vasi** v kateri je bila že več let trgovina. Zraven je tudi veliko gospodarsko poslopje, veliki vrt za zelenjavo, nekaj polja in gozda. Poslopje je bilo še le pred 5 leti novo. Proda se zaradi preobširnega posestva, cena se izve pri lastnici: **Julijani Rizmal**. 139 6-3

V Mariboru!

Poduk v glasovirju, orgljanju, posvetnem in cerkvenem petju, teoriji, harmoniji itd. daje mlad izkušen kapelnik. Ponudbe naj se blagovolijo poslati pod „**Kapelnik 1910**“ Narodni dom, **MARIBOR**.

125

Sukna in modno blago za obleke

priporoča firma

Karel Kocian

tvornica za sukno v **Humpolcu** na Češkem. Vzorec franko. 96